No. 122. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

Budapest, Freitag 21. Juli 1882.

שנת תרמ״ב לפ״ק. ב״ה בודאפעסט ה אב.

דיא רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהין אייך דיא פּרענומעראַציאָנס-געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

דיא „נייע ייִדישע צייטונג“ ערשיינט יעדען פרייטאג אונד טאָנסטאג.

פּרענומעראַציאָנס-פּרייז:
גאַנציעריג 7 פל. — קר.
האַלבייעריג 3 „ 50 „
פיערטעלייעריג 1 „ 75 „

פּרענומעראַציאָנס-איינלאַדונג.

מיט 1. אויגוסט בעגינט אין נייעם אָבאָנעמענט, ווי ערוחנען האָבלעסטן דיזיגענען ייִדישן אָבאָנענטען, דיזיגן פּרענומעראַציאָן מיט 1. אויגוסט צו ערנייַ נעמען אונס דען בעטראָג איינזענדען צו וואָללען, דאַמיט אין דער צוזענדונג דעם בלאַטעס קיינע שווערונגען איינטרעטען.

אונזער ראַמאָן „ווידא אונד ראָס“ נעהט אין דער נעכסטען נוממער צו ענדע, ווי בעגינגען דאַנן דיא נ ל י ד ר ניין ייִדישע ראָמאַנען, דער איבערזעטצער אונד ווייטער, אונד ווייא דיא ביהנע נעבראַכטען אונד אַנדערע נעערטען לעזער בעפריידיגען ווייזט. עס אויגוס אונס יעדר לייט, דאַס ווייטר דיזע ראָמאַנען אין אַנדערען נוממערן נכט ערפּוללען קאָנטען, אונס דען אַנפאַנג דעם ראָמאַנס „ווידא אונד ראָס“ נאַכצו-לעזען. וואָראונג ווייטר בעגינען פאַרראָסט דאַס אַנדען ווייטר אַלע בלעטער פאַס בעגינן נאַכצולעזען. פיעלע לעזער זינד אבער איין דען „עסס“ דיעזעס נאָך-אַרטיגען ראָמאַנס צו שפּעט נעקאָמען אונד ווייטר קאָנען איינען דען אַנפאַנג נכט אַנדערס, אַלס אין אַנדערען נוממערן דיא איינזעלנען נוממערן ווי. אינזעלנען נוממערן דיא אינזעראַטען אין פּרעלוס נעראַטאַרטיג ווי. יעדען ווייטרען נעגען נאַך.

דער טיסא-עסלאַרער פּראָצעס.

איבער דיא טיסא-עסלאַרער אינגעלעגענהייט ברענגט הייטע דאַס „עפּעטער שורנאַל“ נאַכפאָלגענדען אַרטיקעל:

ווי מערר אלס צווייא מאָנאַטען ווייטר דיא וועלט פאַן דער טיסא-עסלאַרער אינגעלעגענהייט אין שאַנענונג נעהאַלטען אונד פאַסט טעגליך מערכען נייע, אין לעבענדיגען-אונד אַנגלוטפולען קייס אינאַנדער אבערבעשעדיגע נעריכטען אונס מאַנעלבען. דיא פאַן נעוויסען בלעטעטרן נעבראַכטען טעלעגראַמען אונד בעריכטען אבער נייע פעראַנלאַסונגען אונד עגטדעקונגען נאַכצוצעטען אין אַנדערען אַנגלוטפולען קייס אינאַנדערען אַנגלוטפולען אונד דיא אין פּרעסונג אויף קינסטליכעס וועגע נכט ערצייגט אונד נעגענערט וואָרדען ווערע. אונד אַלבע אַרגאַנען דער פּרעסונגלבען מיינונג, אונד וועלכע טאָג פיר טאָג מיט פּרעכהיט דערלייא פעלאַנענע בלוט-נאַכבעטען אין דיא וועלט זטעטיגען אונד פיר דיא מישולד אייגעס נאָך אין קייגער וויזע עפּעס-שטעהענדען פעראַבעגעס אים לעבענדיגען טעל אונטערגעס אין פּעלעקרעטען אַדרהונדערטס איינע נאַנצע, נעזונעצלעך אונד קאָנגנט קאָנפּעס. סיאַן פּרעאַנטוואָרטלעך מאַכען, אַז אין הערזוהד אויף דיא נעדרעגען לייטענשאַפטען דעס אַבעבעלס צו שפּעקולירען, וואַנען עס, דען אַדעראַלען שילד דער אין פּאַלעריגע אונד צייטונגען אַפּ אידר אונזר בערעס נעזוועבע צו האַלטען, דער בלאַדע אבערגלויבע פּרעיזע פּערזענפּס אונד מעגשטע רעכטע! זוערע אויך נור דער הונדערטסטע טהייל דעססען וואַרד בעזיעהען, וואָס דערלייא אינטוישע דער צייטונגען בעיישס בזוהער אבער דאַס רע-וולטאַט דער אונטערזוכונג אין דער טיסא-עסלאַרער אנגעלעגענהייט נעמעלדעט האַבען. דיא גאַנצע וואַראַנטע ווערע הייטע קלאַר וויא דיא זאָנען פאַר אונזערען אויגען. מיט דעם מאַנאַטט דער אַפּעגטליכען מיינונג פּרעפּט זיך אין בלאַטט צו פּרעגען. וועלכעס פאַר אייגען טאַגען דיא ווידער-ווענגנע נאַכריכט בראַכטט. דער אבערקוויזע אונד טובערקוויזע טראַכטבעשאַנד וויא בערישט אַפּאַל-שעגרעיג בעראַבען, נור דאַס „קאָרפּוס דעליקטי“, נעמליך דער ווייגאַנס דער ערמאָרדעטען עסמהער וויא נאָך נכט נעפונדען, וויא זיך עגעס בלאַטט אייגען טראַבעבשאַנד אהנע „קאָרפּוס דעליקטי“ אפּשטעללט מיססען ווידר דיינער אייגענען ווייהדיג אבערלאַסען. דעם בעשרעגנקטען ווערטסנעפּער-שאַנדע ערשיינען דאַס אייגע אהנע דאַס אונדערע נעראַדעצו אונדענען.

נאָך אַלדעם, וואָס בזוהער אבער דיזען אַנ-געלעגענהייט פּערלוסטען, קאָנען זעלבסט דיא ערמאָרדונג דער עפּעטער שאַלאַמאַסי נכט אַלס עפּעסטעה-עגדעס אָפּקומס אנגעזעהען ווערדען. פאַן דעם אייגען 14-יעהריגען צייגען, דעם קנאַבען דעס שוהס, דער דורכס שטעלעך אַלדעם גע-זעהען האַבען וויל. דעס-ען אויסאַגע ערסט ביא וואָרדיג, אונד דאַס דעמנאָך דיא מאָרדער דעס קר-מינאַל-בעריכטעס שאַנענגסלאַן צו איבערגאַנגען-וואָר-טען זייען. אבער אויך דיזעזעס פאָקטוס איזט נאָך קיינעסוועגס ערוויזען אדער אויך נור אין אייגעס אַלבען שאַנד דער אונטערזוכונג בעפעסטיגען. וואָ-דורך זיך אייגע אנקלאַגע ווירטסיד ערבטפערטיגען לייעסט. אַלדערדינגס קאָנגנען דיא אייגעבלגען אויס-אַגען אונד מאָמענטע דער אונטערזוכונג אים זונגע אונזערעס טאָפּפּאַראַדערגעס נכט אין דיא אויגען סטייגלט דרינגען; אַללין אומזאָ אונפערגאַנ-גאַרטליכער ערשיינען דיא וואָרהלאַנטערריכטען זיך בעבעגען מעלדונגען נעוויסעער טאַגעבלעט-מער, וועלכע אבייא וועניגער לידענשאַפטליכ-קייט, אַלס אין בעשטמטער פּראָטעסטער צוזעק נעמעלד דיא אַנט נאָך אבאַגענטען לייעטען.

דיזעזע העצבלעטטער קומפּעגען נעגען דיא אבגעשטאָפּפּטייט דעס פּיבליקומס דורך אויסט-שונג פאַן אייגער נייען סענזאַציאָנאַבריכטען, דיא זיך ענטוועדער אַלס נעגנעצלך ע-פּינדען אדער בין צור אונקענטליכקייט פּערצערט דערייס-שעללען. לענגסט שאָן וועדע מאַן אבער דיזעזע אַנ-געלעגענהייט, זעלבסטפּערשטענדליך מיט אויס-נאַהמע דער בעריכטענען צייטונגען, צור טאָגעס-אָרדנונג אבערגעגאַנגען, ווענן דיא אייגענטליכע קייס נכט נייגאַלטוואַנג אונד אַבגעהאַלטען אונד דיא אין פּרעגונג אויף קינסטליכעס וועגע נכט ערצייגט אונד נעגענערט וואָרדען ווערע. אונד אַלבע אַרגאַ-נען דער פּרעסענטליכען מיינונג, אונד וועלכע טאָג פיר טאָג מיט פּרעכהיט דערלייא פעלאַנענע בלוט-נאַכבעטען אין דיא וועלט זטעטיגען אונד פיר דיא מישולד אייגעס נאָך אין קייגער וויזע עפּעסט-שטעהענדען פּערבעכענס אים לעבענדיגען טעל אונטערגעס אין פּעלעקרעטען אַדרהונדערטס אייגע נאַנצע, נעזונעצלעך אונד קאָנגנט קאָנפּעס. סיאַן פּרעאַנטוואָרטלעך מאַכען, אַז אין הערזוהד אויף דיא נעדרעגען לייטענשאַפטען דעס אַבעבעלס צו שפּעקולירען, וואַנען עס, דען אַדעראַלען שילד דער אין פּאַלעריגע אונד צייטונגען אַפּ אידר אונזר-בערעס נעזוועבע צו האַלטען, דער בלאַדע אבערגלויבע פּרעיזע פּערזענפּס אונד מעגשטע רעכטע! זוערע אויך נור דער הונדערטסטע טהייל דעססען וואַרד בעזיעהען, וואָס דערלייא אינטוישע דער צייטונגען בעיישס בזוהער אבער דאַס רע-וולטאַט דער אונטערזוכונג אין דער טיסא-עסלאַרער אנגעלעגענהייט נעמעלדעט האַבען. דיא גאַנצע וואַראַנטע ווערע הייטע קלאַר וויא דיא זאָנען פאַר אונזערען אויגען. מיט דעם מאַנאַטט דער אַפּ-פּעגטליכען מיינונג פּרעפּט זיך אין בלאַטט צו פּרעגען. וועלכעס פאַר אייגען טאַגען דיא ווידער-ווענגנע נאַכריכט בראַכטט. דער אבערקוויזע אונד טובערקוויזע טראַכטבעשאַנד וויא בערישט אַפּאַל-שעגרעיג בעראַבען, נור דאַס „קאָרפּוס דעליקטי“, נעמליך דער ווייגאַנס דער ערמאָרדעטען עסמהער וויא נאָך נכט נעפונדען, וויא זיך עגעס בלאַטט אייגען טראַבעבשאַנד אהנע „קאָרפּוס דעליקטי“ אפּשטעללט מיססען ווידר דיינער אייגענען ווייהדיג אבערלאַסען. דעם בעשרעגנקטען ווערטסנעפּער-שאַנדע ערשיינען דאַס אייגע אהנע דאַס אונדערע נעראַדעצו אונדענען.

נאָך אַלדעם, וואָס בזוהער אבער דיזען אַנ-געלעגענהייט פּערלוסטען, קאָנען זעלבסט דיא ער-מאָרדונג דער עפּעטער שאַלאַמאַסי נכט אַלס עפּעסטעה-עגדעס אָפּקומס אנגעזעהען ווערדען. פאַן דעם אייגען 14-יעהריגען צייגען, דעם קנאַבען דעס שוהס, דער דורכס שטעלעך אַלדעם גע-זעהען האַבען וויל. דעס-ען אויסאַגע ערסט ביא

רעוואָלוציאָן אין עגיפּטען.

איבער דיא אַרבעגגעג אין עגיפּטען ליעסען מעגלעך אינצעהליגע דעפעשען אין. דאַס ווייטסטע מע איזט. דאַס אַראַב פאַשא דען הילליגען קריעג פּראָקלאַמירט. אין דעפעשע אים אלעקסאַנ-דרען מעלדעט הייערבע אַלאַנדעדיג:

אַר״עפּעטען וואָרדיג אין דער הייסמאַשעע (טרינקשיס בעסטהייז) קאָראָם אייגע פּראָקלאַמא-מאַציאָן דעס שייך-אַדיי (פּרעדיגער) אַסאַר-עפּפּענדי פערלעזען, אין וועלכער דערזעלבע דיא גלייכגיגען צור ווערערעאַבזיגונג אלעקסאַנדרייגנס אין אַפּפּאַלדערט. דעזע פּראָקלאַמאַציאָן וואָרדיג דאַנן פאַן צוואָלף דעפיציערען אַפּפּענדי פערלעזען, אין דעם מעגנע ריעג: „הייל אַראַבי! מאַך דיך בריסטען! דיא פּראָקלאַ-מאַציאָן ווערד אין אַללען שטעדטען עגיפּטענס פע-לעזען ווערדען אונד שטעהען נראָסע מאַסאַקרעס בעפאָר.

איינע אַנדערע דעפעשע אים לאָנדאָן מעלד-דעט: דיא פּרופּעסמאַכט אַרבעס פּערפּעהרט זיך טעגליך. אונד צוגלייך וואַכסט מיט יעדעס מאַנע נען אנזעהען. דיא עגיפּטער גלויבען ווערדער. עגע-לאַנד וואַנע נכט. אַהן אַנזעהען אונד אייגע נאַציאָנגע קאָנען פּאַר דיא אַנגלעגדער פּערהענגנס-אַפּאַל ווערדען. וואַאַרט נאָך דעס באַמבאַרדעמענטס וואַר דיא עגיפּטישע אַרמעע עגיפּטע-עגגנס. יעטצט אַממעלט זיא זיך, אונד דאַס אַפּאַלל בעגיינגנס וויי-דער פּערטרייבען צו אַראַב. וועלכער, וועגען ער צייט נעגנע האַט, קאָרא צו פערריכטען. דאַרט פאַס אַפּלקע אַלס „דזיעגר“ בעטראַכטעט ווערדען דיר-מע. אין קאָרא ווערדען אויף אַפּפּענטליכען פּלעטצען פּערוואונדעטע אייגענבאַרענע טראַנס-פּורטען דעס אַפּלקע נעעיגנט. אים דיא וואונד דעזיגלבען אין פּצישטאַכלען. אַראַב פאַשא בע-הויפּטעט נאָך אייממער, ער זייא אים רעכט בעזיגע, זען. אין גנאַלאַר דיזעטערשאַאַר צו איינסטען, אונד דער ווערעקאַנע טעוופיק האַבען אַלס פּערעטהער נע-

דער טיסא-עסלאַרער פּראָצעס.

איבער דיא טיסא-עסלאַרער אינגעלעגענהייט ברענגט הייטע דאַס „עפּעטער שורנאַל“ נאַכפאָלגענדען אַרטיקעל:

ווי מערר אַלס צווייא מאָנאַטען ווייטר דיא וועלט פאַן דער טיסא-עסלאַרער אינגעלעגענהייט אין שאַנענונג נעהאַלטען אונד פאַסט טעגליך מערכען נייע, אין לעבענדיגען-אונד אַנגלוטפולען קייס אינאַנדער אבערבעשעדיגע נעריכטען אונס מאַנעלבען. דיא פאַן נעוויסען בלעטעטרן נע-בראַכטען טעלעגראַמען אונד בעריכטען אבער נייע פּערהאַנדלונגען אונד עגטדעקונגען נאָכצו-צעטען אין אַנדערען אַנגלוטפולען קייס אינאַנדערען אַנגלוטפולען אונד אין דיא אַלס אין דיא אייגענטען אין דער הייטיגען נוממער נע-ריכטעטען אַרטיקעל אַנגעגעבען אַלס אַראַב פאַשאַ אונד דיא אַנדערען אַנגעקלאָגטען אין אַלעקסאַנדרייען אַנגעהאַלטען אַנגעקלאָגטען אַנגעקלאָגטען אַנגעקלאָג

ווייטען: דורך ה' ראבינער פריש-מאנן; נעזאמעלט דורך ה' עזריאל דייטש א ישו' הערצאג 34 גולד.

קאבא: דורך ה' בעני קאהן פארשטעהער, פאן דער נעמינדעקאססא אונד ערגעבנים איינער זאממלונג 32 גולד. 26 קר.

פערוואסעללא: דורך הערן יששכר בער פישער רה"ק 25 גולד.

טיס-אט-אימרע: דורך ה' שלמה פרידמאנן שו"ב: מר"ה יעקב שווארץ 3 גולד. ה' אייזק ווילדמאנן 2,50. ה' זעליג עפשטיין 1 גולד. ה' וואכסמאנן 1 גולד. ה' אינג' הערצאג 1,50. ה' נתן פאליטצער 50 קר. סוממא 9 גולד. 50 קר.

פעהרידראמט: דורך עדהוי' ה' אבערראבבינער יונגרייס 52 גולד.

שאמבעק: דורך עדהוי' ה' אבערראבבינער פלייششאנן 44 גולד. 45 קר. אויף אייזינער חתנה נעזאמעלט 8,25. סוממא 52 גולד. 73 קר.

נאדיאלוועד: דורך ה' ישראל פרעזנים 5 גולד.

קאמארן: דורך ה' מרדכי ראאב פאר-שטעהער דער ארמה' נעמינע 26 גולד. 10 קר.

קראסנא: דורך לאבל פארשטאנד 8 גולדען.

דונא-פאלדווער: דורך ה' מ' ע' הערצל נעזאממעלט פאן דען מטגליעדערן דער ארטר' נעמינדע 9,45. ה' יעקב אדרן דייטש פענ-טעלע 1,85. סוממא 11 גולד. 30 קר.

געשעפטסבעריכט.

פינסטער פרייזט.

נעפריידר-נעשעפט. פאן ווייצען וואר נעפסטען וועגען צו מארקט נעכאבט. דער פרייזקוט וואר שוואך. 10000 מעטרי וואירדען פרקאפט.

קארן 6,25—6.65 גולדען.

נערסטע פוסטעוואארע 7.40—7.50 גול. מאלע-וואארע 7.40—7.50 גולד.

האפער 7.60—8.35 גולד.

קוקורוץ 7,65—7.85 גולד.

רעפס קאהל פער איינסט-פעפסעמבער —14.—14. גולד.

מעהל-פרייזט פער באללען צו 100 קילאגראמם אב בודאפעסט, נומ':

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
21.80	21.30	20.80	20.10	19.40	18.80	17.60	16.30	15.50	12.60

גולדען.

הילזענפרוכט. פיאלץ 9—9,50 נ. צווייבאכגען 11.50 ערבסען 12—9 גול. נעשעלעט 15.50—25.50 גול. לינזען 10—16 גול. קומעל 25—26 גול. אנזאמאזע 11.50 גול. הירזע 6.10 גול. הירזקערן 10—10.50 גולדען. (אללעס פער 100 קילאגראמם).

שפיריטוס נייע מעסאדאע אים קלייגען 31.75 —.— גולד. אלטע מעסאדאע 33.25—33.50 גולד. פער 1000 ליטער פרעזענס.

צוקעקען, באסישע 24.10.—.— גול. פערבי-שע פרימא 22.75—24,10 מעטשעלוואאע 22.30 גול.

וואכס ראגעוויער 123 גולד.

האנינג נעלעטשטער —.32—33 גולד. וואכס-האנג 27—28 גולד.

פאפריקא, האפטינער 60—65 גול. יעה-יעער 22—32 גולדען.

קנאפפערן אונגארישע 17.50—18 גלד.

וויינשטיין 66—67 גול. יי נאך קוואלטעט.

אונשלישט (חלב) 48—49 גול.

רעפסקוכען 6.50 גול.

ריבאל האפעלט ראפפינירט 36.50 גולד' פער 100 קילאגראמם.

פעטראלעום 16.50—16.75 גול.

שאפ-פעללען אין אייגער וואגע וואירדען 1800 שטוק פרישיעדענע נאפשוגען פערקויפט. אונד צוואר דייטשוואללעטע 2.80—3.60 גול. פער פאאר. נאכשקע אונד נאגאטעע 140—155 גולד. טורקישע אונד מצעדאנ-שע 38—40 גולד. פערבישע 135—145 גולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פרעזענס.)

לאמפעללע יי —.92—.88 גולדען פער 102 שטוק.

הייטע, ווי נאטירטע פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע 105—108 גול. אכסנרהייט טראקענע 106—110 גול. ראאבהייט 11.50—11. גול. קאלב-פעללע מיט קאפפע — —.— גול. אינע קאפפע 205—210 גול. פער 100 קילאָ.

לאקטאַ-צייטונג פאם 15. יולי.

מעטשוואר	87	24	87	7	64
ווייץ	16	9	40	33	57
נראיז	45	75	5	12	80

פרעמטיוא-פליכטיגע רעדאקטעור:

יקותיא הלוי לעדערער.

קאָנקורז.

אין דער אייס ארמה איר' קלשטעפעניינג באלאשא-ראמאס איזט מט. 10 סעפטעמבער ל' דער אפטען אינעם חזן דער איך טכטיגער שוחט ובודק וקורא זיין זאלל. צו בעזעצען. יאר-רעסגעראלט 800 גולדען. האלבעד שחיטה אונד אבדיכע. נכס אינבעריי טעגדע עפאלטעפנט. בע-ווערבער. וועלכע דשטען אונד בעפעדיגונגס-צייג. נעסטע פאן אנערקאנטען ראבבינישען איטפאר-טעטע. בעזעטצען. וואללען בוי לעגנסטעגס 20 אי-

בודאפעסטער באָרזענקורזע פאם 17. יולי.

קר	פל		
		לאזע.	
—	120	1854ער 4פרעצענטיגע שטאאטסלאזע	
—	131	1860ער „ נאטעע לאזע	
50	186	1860ער „ פינפטעל	
25	172	1864ער שטאאטסלאזע צו 100 גולדען	
—	171	1864ער „ צו 50 „	
—	176	קרעדיטלאזע	
50	113	דאנו-דאמפפשיפפאארטס-לאזע	
—	119	אגראם-לאזע צו 100 גולדען	
—	118	„ האלבע צו 50 גולדען	
50	110	טרעסטאל-לאזע	
—	125	ווייגנער קאפטוללאזע	
—	127	טרעסטער לאזע צו 100 גולדען	
—	34	קאמא רעגאטשיינע	
—	24	טורקענלאזע	
—	23	אינסברוקער לאזע	
75	40	קלאר' לאזע צו 40 גולדען	
50	18	קלעגענפוטש לאזע „ 10 „	
75	19	לאקאוויר לאזע „ 20 „	
50	38	אפנער לאזע „ 40 „	
—	38	אלפפס' לאזע „ 40 „	
—	20	וראלפלאזע „ 10 „	
—	53	פאלס לאזע „ 40 „	
—	24	אלעגבורגער לאזע „ 20 „	
—	46	סט. גענאיס לאזע „ 20 „	
—	24	מאאנטסדאוער לאזע „ 20 „	
—	30	וואלדשטיין לאזע „ 20 „	
—	39	ווינדישגراتز לאזע „ 20 „	
—	23	לאיכאבאר לאזע „ 20 „	
		ווערטה-פאפיערע.	
05	120	אונגארישע אלרעדענטע 6%	
85	86	אונגארישע פאפיער-רענטע 5%	
25	98	אונגארישע נרונדענטלאסטונגען	
40	97	טעמעשער-באנאטער	
50	98	וועגעבנגרונגען	
—	99	נאלדענע	
50	100	בוקאוויער	
50	134	אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	
30	97	וועזענעהעמס-אנלעהענס-אבלייזאנגען	
		פאפאדערשע דער אונגארישען באנקעקרע-דיט-אנשטאלט צו 5½ פרעצענט	
—	101		
—	102	דעטשע דער אונג. דיאפאזיט-באנק צו 5½%	
50	100	דעטשע אللגעמעינע פרעמדענ צו 5½%	
50	101	דעטשע צו 5 פרעצענט	
50	166	דער אונגארישע-גאלדרענטען	
—	163	דער נאדאפעסטער	
—	321	אסטערייכישע קרעדיט-אקטיען	
—	320	אונגארישע דרעדיט-אקטיען	
—	35	פרעבישע 3% אנלעהען	
		נעלד-קורזע.	
—	100	וילבער-אשיא	
—	5	66	דוקאטען
	9	55	אכסטרייכישע-אונגארישע 8-גולדענ-נאלד-שטיק (20 פראנקס)
	9	55	נאפאלעאנס'ד'
	58	55	דייטשע רייכסבאנקנאטען
	11	73	20מארק-שטיק
	1	20	יוסיפס אפאיזרגולד

פרוכטפרייזע דער קאָרנהאַלל פאם 17. יולי.

געשלאָסען. דיא פרוי שטארב אים פערפאָלסען. נען אהרע, נאכדעם זיא פאָרהער איינען קנאבען געבאָרען, דאנ דיא אין עמיגדע מאט־פרוי אלס קאנפעסאָנאלאָ איינגעראנען וואָרדע; וואר. נון פערלאנגט אבער דער שוויגער־פאטער דעם זונגען וויבוערם, דאסס דאס קינד נאך דאמש־קאטאָלישעם ריטוס טויפען דיעדעיר. דער פאטער דעם קנאבען ווייגערטע זיך דען קנאבען טויפען צו לאססען, אונד אַן קאם דיא אנגעלעגענהייט דעם קולטוססטעפריאָם צור ענטשיידונג, וועלכעם דאהין עדקאנטע, דאסס דאס קינד נאך דאמש־קאטאָלישעם ריטוס צו טויפען זיא. נאכדעם אונ־זערע גוטהעטצע דיא צווייטעלהע ניכט אנערקענענ, אונגעהעלטע קינדער אבער דער רעליגיאָן אדער מוטטער צו אַלגען דאבען.

* (איינע פערלאָרענע אונד ווידער גע פונדענע מאנד) דער־בעג־רעגנגע עלעגאנ־בע־כסעם: דער ב־סס־מהאליער איינ־וואהנע אכרהם שוואַרץ קאָם נעפסנגין אַלעלע פרוייע מיט איינעם דיינסטמדכנן אין דער האנד צום שוהלהרינ־טער אין טיסא־לאָק, דאס מידכנן הייס צוואר ניכט פס־טער, אונדרען שויט, אונד אַך פרוי אכרהם שוואַרץ פון סאָ־שטאַללען צו קאָנגען. שוי־ה האטטע נעמליך איינע מאָאמסן ביא אכרהם שוואַרץ אים דייסטע נעשאנדען אונד זואג דאסן אַלאָסלעלע פרוי־שוהלהרינ. אכרהם שוואַרץ וואר מיט רוקדיט אויף דיא אינגעלעגענהייט סאָן עסלאר אין ניכט נעדיינען נאָטה. דער שוהלהרינסטער אונטערצאָג זיינע נאטטען אינעם מעד־מאלינע פערהר, דיא אנגעהאָרי־נען דער שוויט קאָמען אָפטער, אונד דאָן שוהלהרינסטער צו בעשטיגרמען, פון קאָנגע ניכט רוכטיג צוזעגאנגען זיין אירוהיל דער שוהלהרינסטער באָם אַללעם אויף, אבער דיא לייגען לייטע אונד אַן ביא אַכרהם אָפטערס בעזוכג, דיא אדם ידפסמאל דען וויטיג אויף דיא שוהינג אונד אוים דער מאטע איינינע גולדען מריענען, דיא ער דען לייטען נאב. דאסס דיא אַ קיינען לאדס שלאגען, דען דאס מעד־כען וועדדע נעזוס וויעדער קאָמסען. עדלעך וואדד דיא מין דער אנגעזוהטהע פיר דען אַלסען מאנן אונטערטעגלי־ער ערגיטהיגע דאנ־וואנדערשאנאנ אונד מאנד — אַ בליק־ליכער צוזאָללל! — שויט לבעבענדע אונד אונפערזערהרס אים דייסטע איינע בייערען אין איינעם נאהען דאָרפע. נעראדע דאסטע מיט דיא אנדרעהאנדע בלאסס דיא ערצעהלונג סאָן דעם „פערשוואנדענען ב־סס־מהאליער קריסטענפרעדען“, דיינע שאפסען אויסגעפאללל, אלס אכרהם שוואַרץ דיא „נעפונדענע מאנד“ דעם קנאבען אבגעבען.

* (פיר דיא רוסישען יוד ע). דיא זאמלונג, וועלכע אין דערצען סאָן דען דער־

* (דיא סינאנאָגע אין אלעק־סאנדריע). נאך דען נייגסטען בעלהאנדלונגען אויס אלע־קאנדרען וואָרדע עטצאט אויף דיא דאָרטיגע נאָטטען סינ־נאנאָגע אינסעגעלעדערט. נאך דער זאנג דער ענגסטשען יודען וואָרדע דיעזע סינאנאָגע סאָן יסיהה הבבא ענגרידעט. איינע אנדערע אינטערעסאנטע וויל וויססען, דאס אייגענע דער „ספרי תורה“ אין דיעזער סינאנאָגע נאָך סאָן בית חוניו (איינע ארט „בית המקדש“, וועלכעם נעשטבלדר ער־וועהנט ווירד) תרשאממען. פערגער ווירד געמעלדעט דיא צאחל דער אין אלעקסאנדרין נעטאָפנטען מנעשען וועהרענד אונד דעם נאָמבאדרייען בעלופען זיך אויף 4 מוזיגד.

* (פ ר י נ ע ב נ). אין סאנ־פראנציסקאָ שטארב קירצליך איין אדוואָקאט, דער אין אייגער פעראנגלייכטען שפעקולאציאָן זיין נאנצעס פער־מאָגען פערלאָרען האטטע. וא ארב, דאס פאָן זיי־נען בעקאנגטען איינע זאמלונג פערארענען אונד אונד וואָרדע. אום איהן אנשטענדיג בעערדיגען צו לאס־סען. יעמאנד קאם מיט דער זאמלעלליססע צו אי־נעם דורך זיינע שפאריאנסקיים בעקאנגטען הערהן אונד באט אום אייגען ביישראנ, וועגנגיסמעגם 50 צענטס (1 גולדען). „נין.“ זאגטע דער שפאריאנסע הערר עגטשלאָסען. „דער האבען דיא 15 דאָל־לארס, לאססטע דיא גלייך 30 אדוואָקאטען בעערדי־גען. אין נימצליכען דיינגען מוס מאן ניכט שפאר־זאם זיין —.

* (אביערשוועממונג אין באָהמען). אויס פרוישענע ווירד מעלדעראַפיס: אין וואלקענבריך גינג נעסטערן נאכמיטטאגס בוהן פאָגסט צוויי שטונדען נעדדער אונד צוואר נאָשטענהיילס אביער נאָפ. אונד קליין־אויפא. דער קלינע אויפאָלוס וואוכס צו איינעם ווייסגעלבען שפאָסע אין. נאָפסט שפארק בייסט, פעלר בלאָקקע, בריקקען אונד שטענע, בוישען, אַלדערע אונד שפארקענטהיילע. — אַללעס דיס דיא פלוטה מיט דיך פאָגס. פיעלע מעענשען, דיא נעסטערן נאָך וואָרלהאנגער וואָרען, זינד דייסע בעשעלער. אם שערקלכסטען וויזהעטסע דאס עלעמענט אין דונקעלשהאל אונד אין מאַרשענדאָרף, נאלאוסבריק בעזיצטער בעגאָנגי פערלידעט אין פערדיג מאָן פיעלען פוויזנד נדלדן, דא דעמזעלבען צוויי בר־קען דזאביגס, דיא שליינע צערשטאָרט, פאבריקסבעזיצ־ער וואָרהויי אונד נאָרטסן אינ בעשעדענע פוויזנד. אויך פיעל שאמסט־ אונד שטאָרהאלץ וואָרדע וועגנעשוומסמט, וואָאָאן איין נאָפטער פהיל דעם נאָפטען אייכלבורג נע־הארט. מאן דאנט, עס זיינן פער־ בין פאָגס פוזיגד קלאָס־טער. מהאמזאכע אוים, דאס בייא דער אינגעריססענען האסטערבריקע אין יוגנדס דרייא־ בין פיערטעזיגנד טעקסט

רען סופעראינטענדענטען וואלענ׳ רעזוגס, פאפאר־רער קאָל הולצ אונד בוריגערמיסטער עמעריך שי־מאנס צו גונסטיגן דער הוסישען יודען איינגע־לייטעט וואָרדע, אין מיט איינעם בעטראג פאָן 568 גולדען 44 קר. אבגעשלאָסען וואָרדען. דיע־זער בעטראג אוים פאָן דען גונגאנגטען הערהן זי־נעם בעשטיממונגסאָרט צוגעגעזעגט וואָרדען.

* (אויס רוסלאנד נאך פאלעס־טינא) אוים ירושלים ווירד געשריעבען: ווייר האבען יעצטט דיעי ווייר שוויעיג צייטען. פאסט מענגלך קאָמען אוים רוסלאנד בלייבינג יידישע פאמיליען הייר אונד אין יאפא (יפו) אן, וועלכע פאסט אַללער קסיסטענצמאטעל בעדיינגס זינד. דיא שוהינג דער אינ׳ס לאנד שטיינען, פינדען דיא גיעמאנדען, דער דיך אדהרער אנגיסמסט. דאס דאנגנאנגטע פאלעסטינא־קאָמטע אין יאפא בעזיטצט וועדער דאס מיט מעל, נאך דיא שפהינקיס, אום שטענגיג איינצוגריפען. צום גליק פינדעט איין טהייל דער מיססיגען מענגער ארבייט, אנ־דערע וועדרדען פון דען מיססיאָנגרען בעשעפטיגט, אום זעדר בעזוהר. דאס פאָן דען נאָפטן סוממען, וועלכע פיר אנזעיע בעדרענגטען הוסישען ביידיער נעזאמטעלט וועדרדען ניכסס פיר דיא נאך אַללגעמאיינע פאליסענדיג פערזיגדעט וועדרד. דיא אינוואלעדיערע זינד דעם צוזאָטל פריינגעגעבען.

* (אויס בראָדע) ווירד גאָרנגעדעם מעלדענא־פיס: דיא צאחל דער אין בראָדע אנגעזיעדלטען יידישען פאלקס־לייגנג אוים רוסלאנד בעטרעגט אום 8־טען דייעזעס 9767. פאָם 9־טען ביז צום 14־טען דייעזעס ווירד 30 דייעזער פאלקס־לייגנג נעשטאָרבען, אונד 973 פאלקסלייגנג זינד אין אדהרען זיך מאסט נאך רוסלאנד צוריקגעשיקט וואָרדען.

* (דער בעדלינג אנסיסמיסען) פערארין) דעם נעסטערן אינע אנסיסמיסשע פער־דאסמלונג אב. דערגיער דאס איינען מאָאסס אויך אשיעדע אויסגעבראכטן, זייל יע יינגסט אים אונג. פאראלאָגענע דיא יודענפראגע צור שפאבע נעבראכטן האבע. ער זאגטע אונטער אנדערעם: דאס אבגעלעגענהייט אָאָן פרסאָ־קסלאר אוים אין יוגנדענטיקס, פאָן דען וועלכעם דאס עגדע דער יודענדער שאפ דאס דיעדע ווירדע, אנגעזוכטס דיעזע אבגעלע־גענהייט מוס מאָן אין אאנאסשיעד יודענבאססע אויך דיא פגרעגיגע סופעהלהאָ דאנן, קין כרים זאָלל אויף דיא פאָרלאדונג אייגעם יידישען דיעספרס אָאָר בעריכט פרעשיגן, אללע יידישען דיעסבר פרססען בעזיטצונג וועדרדן. שליים לוך וועדרדע אין אָאָדר אונד שאָשוריי איינע דאנקדרעססע פרלאססען. פערגער וועדרדע דער בעשלוס נעפאססט, דאסס דיא יגגיגונג אויסאָנאדרען דיא, אללע יודען אונד בעזוגאָנדערס אללע סינאָגאָגען אונטער פאָלאיציאיס־ דכס צו שטעללען.

* (אין פאסט נעשטאָרבען אָאָר דזהנזוכס נאך דיר. פער־לאנגע אָאָן מיר, וואס דיא וויללסס, אונד פון זאָלל דיר נע־וועהרס ווערדען. וועלכעס דען דעם מאָדע פערפאָללענען עקיבא קאָהן אויף אד דאס לעבען שענקען אונ דיעעווייללען. דייא וועדערגוט דיא מיינע אין בעסטע דך.“

* רוסוס, נעמאלס קאנן מיר אוידערד דיין ווייב ווער־דען. וזינגן אך דעם עדלען קנאבען עקיבא דאס לעבען דענ־ען קאָנגטט. אנדעם אך מיך וועלכסס דעם מאָדע אויחסבע — אך ווידדע עס מדען מיס מוזיגגר אונד אבער מוזיגגר פריידען. דער פריין אבער דען דאס מיר זעטצעסס, אזס מיר צו פריידע.“

„רוסינא: אך לאססט דיר בעדענקציס. ווילסס דוא מיר צו ווילליגן דען, זיא מאנ יינגר עקיבא פריי־ה אוים־ נעדענקס: זוא אָאָלל אין אונטער אָאָלנגן קוואלדן אונד מאר־שיגרען שיגרבען זוא אָאָלבע נאך נעמאלס אין מענש ערדולדיגס האס.“

„דייגע דראָהונגען זינד עבען זאָ פריסכלאָ זוא דיי־נע בעסטען אבבבר עקיבא ווירד שפרייבנ־ען פיר נאָסט אונד דיינע הייליגע לעהרס, פיר דיא יע זאָ לאנ־גע נעלעבט אונד אָאָ פיעל בעזוירכס האס.“

דא ליעס סיעאוס רוסוס זיינע עמאָליגע נאָסטען הינזוגע אינס נעפאנגגנס פהיר־דען.

סיעאוס רוסוס ליעס מאָ: אָאָר מאָ: זיינע עהעמא־ליגע נעמאָאלין אין דיך קאָמסען אונד בעשטיגמסט דא מיס בים שוך אונד פלעגען. זאָ אבבר זיינע שאנדהאָס אללע זיינע אנסיגגע צוריק.

דע וואר אס רוססטאנע דעם פערזאָרגענגסבסטע (עבב יי״ס) רוסינא שאנגנ אָאָר רוסוס.

„אך פאָאנע דיך אום לעבענסיג מאָלע, (שפראך ע׳) וויללסט דוא זיינערדיר מיינע נאסטען ווידרדען?“

„אך אָאָר דיר אָאָס נעגנג זיינערדאָלס (אנטוואָר־טעטע רוסינא) דאס אך דיך דאססט אונד פערגאָטטע.“

„נעליעבטעס, אנגעגעבטס ווייב, (באס רוסוס) דאס איך אייגסט מין נאנגטע, האבע עבראמרען מיס מיר! אך ווילל אללעס מדען, וואס דוא ווינשעסס, יא, אך ווילל מיך בעשעידרען אונד יודע ווידרדען?“

„נעטמאלס קאנגטס דוא איין פראָאמסער, נאָאָסס־פיר־בסינער יודע ווידרדען. דיא צאחל דיינער פערבעגען אוים אונ נראָס, אונד אין דיין פערשטאָקטעס הערץ קאנן דיא ליעבע צו נאָאָס אינס אינצעגרען. אבער עבלבסס וזינגן דוא יודע ווידרדעסס, איך, דיא דיא דא נאָאָסס דעם עדדעל־מען, וויזיעסטען מאנגעס בעזוגעזגן, קאנן מיך ניכס זאָ ער־נעדרינגן, וועדער דיין ווייב צו ווידרדען. זיעהע! עס הייסס אין דער הייליגען שריפט: עס שאאנד דער פראָאָסען ווידער אויף, וויא משה וואר. אונטער דען פראָאָסען האס משה זיינעגעבליבען נינס; אבער אונטער דיך ווייגן אויס אין אייגענער, וועלכער דעם משה צור ווייסע נעשעפעלדע ווער־דען קאנן, אונד דאס אויס דאבבי עקיבא, וועלכען אך זאָ גלילכך בין, מיינען נאָאָססט צו עגגנגן, אונד אך אָאָלסס מיך ואָווייס ערגענדרינגן, ווידערדען דאס ווייב אייגעם מיינאוס רוסוס צו ווידרדען?“

„הא, (רעס מיינאוס רוסוס) איך ווערדע דיך צו צווינגגן ווידססען.“

„„דוא ווירסס מיך ניכס צווינגגן, רוסוס,)שפראך רוסינא וזהיג) אבר בליבע דא נאָאָססט דאבבי עקיבא׳ס אין דיינהיים אונד הייליגגקיס בים אן דאס עגדע מיינער שאנע. ווידערד איך הינגעדרען מאָן אויס נעסטעגגס, זאָ ניכס עס אייגע ווידערפעראייגנונג אין דען נעסעלדען דער עוויגען עלעגגקיס.“

ביא איינגן וואָרטען אָאָן זיא אייגען דאָלל הערפאָר אונד שטיגס אויהן זיך אין אד׳ס הערץ. רוסוס שפראנג אויף דיא צו אונד בעגאָנגען אונד שטעעלם מיר בעשעלגן.

(שלוס אבגס).

האנדעלט, אינדעם ער נעמען דיא רעגיערונגס אמט-צונג ענגלישע הילפע אנגאנדט. אונצווייפעלהאפט בעזוכטע אראבי אין דען נידערונגן שכטען דער בעפאלקערונג נאך זעהר נראסען מאנאנג. אום קארא מעלדונג גלייכווירטיג בעריכטע, עניפשטע האלבטאגן רעקולירטן עפעדיע אונד ברעכען צו דיזעזע צוזעקע מט נעוואלט אין דיא פריוואט-שטאבלונגען איין. דיא עשטמטנג זאלל דארט זעהר נעריינט זיין. אראבי עשטהילט נאך בעפעהלע אונד אפלליצעהט ערענגונגען אים נאמען דעם קהליוויע, וועדרעד דאס עניפשטע קאבינעט עס ניכט וואגט. אראבי אפפענבארלעך פיר איינען רעבעל-לען צו ערקלערען. מאהמוד סאמי וואורדע פאן אראבי פאשא צום גובערנער דעם זאנגענשטנגן וועג-קאנאלס ערנאנגט. אונד ער זענדעטע פאל-דאטן, אום דען זטוהלבאנק-קאנאל צווישען אבו-האמאר אונד אל-טעל-אל-קעבער אבצושניידען. איי-אל פאער. וועלכע אינטער דען לעטצטען קריעגע לעפטען, דיא בעפאלקערונג נעדמעט דארט אינע דראהענדע האלטונג גו אונד מאן בעפירכט-טעט. עס ווערדע אין דיא איירפאעאישען הייזער פייער נעלעגט ווערדען. דיא „אולעמאס" צינהען הערזה אונד פרעדיגען דען הייליגען קריעג פיר אראבי. זעמטפטליכע בעריכטע שטיממען דארין אבערעין, דאס אייגע צאנגערונג וויטעטס עגנ-לאנדס האבסט פערדערבליך אויספאללען קאנגע, דיא אראבים אנזעהען טעגליך אם צונעדמטן בע-גריפפען זייא.

אייגע היסטעריע לאנדאנער דעפעשע מעלדעט: אראבי נעדטע שטעללונגען איין, וועלכע דיא ענגלנד, דער נור שווער אומגעהנדן קאנגטען; אללין דורך דיא בעזוגאנגען פאן אראבער, אונד דענן מאנזטארטע, בין ענגלישע טרופפענצוגע בעזיטצונגע פאן אם אמאיילא אנ-נעלאנגט ווערען. קאנגטען דיא ענגלנדער דען ריק-צונ מראאבים אבשניטיין. פארלייגט דראהט אראבי אלעקסאנדרין אנצוגרייפען; אבגיילר דיעס אונ-וואהרשיינלך ערשיינט, זאגט אום דאך איין אנגריפ אויף אמאלטע מאגלנד. דאמאלטע אזט איינע פעס-מונג נעכסטס אלעקסאנדרין." פאר דרייא מאנאט, טען קאנגען דיא נעשיפפטע אין אלעקסאנדרין ניכט וועדערע בענאנגען ווערדען. — אראבי פאשא שפיעלט דען „קאשטה"; ער ערענונגען אונד אנגט נאך בעלייבגען בעגאמטע פארט אונד צוזונגט דיא „מדרים". אידם דאך אשטיין אויסטעזעפערן. דער קהליוויע וועדע בעגינגט. אלה אלס דעבעלוכט צו ערקלערען, דער „שאנגהאדד". איינע ענגלישע

פאָלליעטאָן.

יורא אונד ראם.

(57-סטע פאָרטזעצונג.)

עפעליך קאם פאפוס בן יהודה וועדרעגר דעם לעדר-פאָרפאנגס. אום דיא נייעסטע אייגען אבצוגעטמען. דא שפראך ראבבי עקיבא צו זיינען שלעדן: האט אונס פעללייכט דיזעזע מאגן אים פערדעכט, דאסס ווי מאן זיינען אייגען עסטען? — אונד ער וועדלעט אייגען אדרען אים צו זיי-נען אָפּרפערענג, וועהרנס דאסס דיא מיינען אינדעם אין אייגענעם פע-לאסטען? — ווייל דיא, אנטוואָרטעט ראבבי עקיבא, פע-לדך קאמסט, אום דיא רייכען אייגען אבצוגעטמען, זאָ גלייכטע אך, דיא האבבטס אונס אים פערדאכט, דאסס ווי אונס זיינע אייגען אנאיגנען ווערדען. — „אך בייסט דך, (אנטוואָרטעט פאפוס בן יהודה) האלטט דיינע אפ-פיגענע ווערער אונטער מיינע בוטטע.

אונד ראבבי עקיבא טראט זאָ, אונד פאפוס בן יהודה קאם ניכט מעהר, אום נאך דען נעריסטען אייגען צו זעהנען. דא פיעלען דיינע אָפּ אנטיגע אוגען; דא וואהרנ-נעהמטע אונד אנגענעהמבאר בייגע-ריגן. אונד ראבבי עקיבא שפראך צו זיינען שלעדן: „זעהט, מיינע קינדער, וויא דיא אייגענטומער דעם פייגענבוטטס וויינט, וואנן עס צייט איזט, דיא אייגען אבצוגעטמען. זאָ קענגט דער אללווייזע נאָטט נעגען דען צייטפונקט, וואנן עס נוט איזט פיר דען מענשען, פאן דיעזער וועלט וועגגענאמטען צו ווערדען."

ראבבי עקיבא עזערלטע עטמאס 119 יאהרען; אבער זיין אייגע וואר נוכ דונקעל נעוואהרדען; ווערדע זיינע נייעסטע. נאך נוכ דונקעלע פערפרעקטיפע אבגענאמטען. מיט אבגעשטרופעלטע קאפט אונד דעמע ווערדע-שיין

דער מעלדעט: דאס נידערדיהואזער אונטערזוכונגס-בייריכט האט דען יידשען פאָלאָער דוד אדרען הערשכא וועדער נאך בעשלאס געהט נו. נאך אי-נעם מיט דען עסלאָער יודען וועדער פאָרענגאס מענגען פערהאלט פיער דערזעלבען פער-האפטטע. וואאס אבער צוויי אינדערדע פייגענפאס-סען וואורדע, דיא צוויי אין האפט פערבליבע-נען יודען הייסען מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין. דיא פערהאפטונג דעם מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין וורדע אויך דורך אינע אמטליכע דעפעשע בעשעטיגט.

* (צו דען אונרוהיגען אין שטיינאמאנגער) וורדע אוס דער גענאנ-טען שפאדט געשריעבען: צור אונטערדרייקונג דער וודענגיינדליכען אומטריעבע. וועלכע אונזערע שפאדט זיט דעם 10 דיעזעס בעגאנגענוהליכ. וואהר-דע פאן זייטע דער שפאדבעוואָרדע מיליטער נעשיקט, וועלכעס אם 14 דיעזעס הייער אינטראָ. דיא בעקוואָרדונג דער פאָלאָבטען אויס נון פריי-ליך מט זעהר שווערען לאסטען אונד גראָגען אונ-אנגעהליכקייטען פיר דיא בעפאָלקערונג פערבונ-דען. קיין וואונדער, וועגן אין דער אם 15. דיעזעס אבגעהאלטענען אויסערארדענטליכען גענעראל-פערזאמטלונג דער שטעדטישען דעפעזיטענגאנגין שטיממטן לוט וועדערונג, דיא אנגעפרעגט דעם מיליטעס אין גרייצצען וואָרטען פאָרדערטען. אינדעססען דער אבערגעשפאן ערקלערטע זיך נור אונטער דער בעדינגונג בעריים. דיעזען וואונש צו ערפילען דאס דיא בירגערשאפט דיא פעראנט-טונג דער דיא אנגעשפאנטע אין פערבטאהר-טונג דער רוהיג אבערגעהטמע. דעמגעמעס בע-שלאס גון דיא ערזעצונגטאנג, צור אונטערדר-קונג וויטעערער רוהעשטאָרענגען אין אפלייצא-קאמטע אינגעזוטעטען. אין וועלכעס בעריים 80 דער אנגעזעהענסטען בירגער דר האבבון אויפגער-טען לאסטען. דיא פיערזעהר האט דעם קאמטע אידרע מטדזיפע צוגעזאנט.

* (איינע וויכטיגע ענטשיי-דונג דעס קולטוסמיניסטערס.) קולטוסמיניסטער טר עפאָרט האט אינע ענטשיידונג פאן וויטטראגענדער פרינציפעללער בעדייטונג נעטראָפפען. דער פאלל, אום וועלכען עס דך האנ-דעלט, אום דער נאכשטעהענדע: איין נאך אונגאנארן צוישענדינגען כיסטע אידרע מעהרליכע אונטערזוכונגס-בייריכט האט דען יידשען פאָלאָער דוד אדרען הערשכא וועדער נאך בעשלאס געהט נו. נאך אי-נעם מיט דען עסלאָער יודען וועדער פאָרענגאס מענגען פערהאלט פיער דערזעלבען פערהאפטטע. וואאס אבער צוויי אינדערדע פייגענפאס-סען וואורדע, דיא צוויי אין האפט פערבליבע-נען יודען הייסען מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין. דיא פערהאפטונג דעם מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין וורדע אויך דורך אינע אמטליכע דעפעשע בעשעטיגט.

* (צו דען אונרוהיגען אין שטיינאמאנגער) וורדע אוס דער גענאנ-טען שפאדט געשריעבען: צור אונטערדרייקונג דער וודענגיינדליכען אומטריעבע. וועלכע אונזערע שפאדט זיט דעם 10 דיעזעס בעגאנגענוהליכ. וואהר-דע פאן זייטע דער שפאדבעוואָרדע מיליטער נעשיקט, וועלכעס אם 14 דיעזעס הייער אינטראָ. דיא בעקוואָרדונג דער פאָלאָבטען אויס נון פריי-ליך מט זעהר שווערען לאסטען אונד גראָגען אונ-אנגעהליכקייטען פיר דיא בעפאָלקערונג פערבונ-דען. קיין וואונדער, וועגן אין דער אם 15. דיעזעס אבגעהאלטענען אויסערארדענטליכען גענעראל-פערזאמטלונג דער שטעדטישען דעפעזיטענגאנגין שטיממטן לוט וועדערונג, דיא אנגעפרעגט דעם מיליטעס אין גרייצצען וואָרטען פאָרדערטען. אינדעססען דער אבערגעשפאן ערקלערטע זיך נור אונטער דער בעדינגונג בעריים. דיעזען וואונש צו ערפילען דאס דיא בירגערשאפט דיא פעראנט-טונג דער דיא אנגעשפאנטע אין פערבטאהר-טונג דער רוהיג אבערגעהטמע. דעמגעמעס בע-שלאס גון דיא ערזעצונגטאנג, צור אונטערדר-קונג וויטעערער רוהעשטאָרענגען אין אפלייצא-קאמטע אינגעזוטעטען. אין וועלכעס בעריים 80 דער אנגעזעהענסטען בירגער דר האבבון אויפגער-טען לאסטען. דיא פיערזעהר האט דעם קאמטע אידרע מטדזיפע צוגעזאנט.

* (איינע וויכטיגע ענטשיי-דונג דעס קולטוסמיניסטערס.) קולטוסמיניסטער טר עפאָרט האט אינע ענטשיידונג פאן וויטטראגענדער פרינציפעללער בעדייטונג נעטראָפפען. דער פאלל, אום וועלכען עס דך האנ-דעלט, אום דער נאכשטעהענדע: איין נאך אונגאנארן צוישענדינגען כיסטע אידרע מעהרליכע אונטערזוכונגס-בייריכט האט דען יידשען פאָלאָער דוד אדרען הערשכא וועדער נאך בעשלאס געהט נו. נאך אי-נעם מיט דען עסלאָער יודען וועדער פאָרענגאס מענגען פערהאלט פיער דערזעלבען פערהאפטטע. וואאס אבער צוויי אינדערדע פייגענפאס-סען וואורדע, דיא צוויי אין האפט פערבליבע-נען יודען הייסען מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין. דיא פערהאפטונג דעם מארטין נראס אונד אינגאָרן קלין וורדע אויך דורך אינע אמטליכע דעפעשע בעשעטיגט.

* (צו דען אונרוהיגען אין שטיינאמאנגער) וורדע אוס דער גענאנ-טען שפאדט געשריעבען: צור אונטערדרייקונג דער וודענגיינדליכען אומטריעבע. וועלכע אונזערע שפאדט זיט דעם 10 דיעזעס בעגאנגענוהליכ. וואהר-דע פאן זייטע דער שפאדבעוואָרדע מיליטער נעשיקט, וועלכעס אם 14 דיעזעס הייער אינטראָ. דיא בעקוואָרדונג דער פאָלאָבטען אויס נון פריי-ליך מט זעהר שווערען לאסטען אונד גראָגען אונ-אנגעהליכקייטען פיר דיא בעפאָלקערונג פערבונ-דען. קיין וואונדער, וועגן אין דער אם 15. דיעזעס אבגעהאלטענען אויסערארדענטליכען גענעראל-פערזאמטלונג דער שטעדטישען דעפעזיטענגאנגין שטיממטן לוט וועדערונג, דיא אנגעפרעגט דעם מיליטעס אין גרייצצען וואָרטען פאָרדערטען. אינדעססען דער אבערגעשפאן ערקלערטע זיך נור אונטער דער בעדינגונג בעריים. דיעזען וואונש צו ערפילען דאס דיא בירגערשאפט דיא פעראנט-טונג דער דיא אנגעשפאנטע אין פערבטאהר-טונג דער רוהיג אבערגעהטמע. דעמגעמעס בע-שלאס גון דיא ערזעצונגטאנג, צור אונטערדר-קונג וויטעערער רוהעשטאָרענגען אין אפלייצא-קאמטע אינגעזוטעטען. אין וועלכעס בעריים 80 דער אנגעזעהענסטען בירגער דר האבבון אויפגער-טען לאסטען. דיא פיערזעהר האט דעם קאמטע אידרע מטדזיפע צוגעזאנט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אין דער טטאָ-עסלאָער אנגעלעגענהייט) וואורדען וויא ווייר אונזערעם פאָרגונג באלאטטע געמעלדעט. דיא בו-דאפעסטער פערזטהיידיגער פאם אונטערזוכונגס-בייריכטע בעריכטען, אונד דיא אדהענן אדהענן קלאגע נעגען דיא פערדאפטעטען פאָרעלעגונ-דיא אדווהקאטען אטוואש, פונאם אונד האָרנסקי דאבבען דיא אר-בייט דער פערזהיידונגס אונטער אינאנדער אוי פעטהיילט. זאָ האט קארל אטוואש דיא פערזהיידונגס דעם עסלאָער-שטש אזעף שארף אונד דר פריא דעסזעלבען, אלקקאנדער פונאם דיא דעם נייען שוהט בא טטא-עסלאָר, סאלאמאן שווארץ אונד דעם לעאפאלד ברון. פער-דיגאנד האָרנסקי, עגדלך דא דער אנגעקלאגטען אדאָלף יונגער, אכסנה ברון לאזאר ווייסמאן אמטעעד לוסטיג. עמאנועל טרב אונד הערמאנן ראזענבערג אבערגאָרנאסמען. דיא הערר נייטט יונגאנ-טען גאנ עקלאגטען ווערדען דורך ווערדיגהאוער אדוואָקאטען פערטהיידיגט ווערדען. — דאס „נייע עעסטער שטרנאל" פערפפענטלכט איינע נידרד-האזאער דעפעשע פון טטאָ עסלאָנגעטר מעלדונג: זעמטפטליכע טטא-עסלאָרער יודען וואורדען פאר-נעסטערן פריה איינגעפאנגען אונד בליעבען בי 8 אוהר פערהאפטעט. אום 10 אוהר וואורדען דיא אונד דסמאן נאך טטא-לאָק בעגעהרט. דסמאן איזט יעגער עסלאָרער יודע. דעססען קינד מאן אם פערדאפאָא אי סנגאראבען געפונדען. נאכטטאגס וואורדע דאס פערמאָגען דער פערהאפטעטען יודען גערינגסליך קאָן שרבריבטט. „עדעטערשעש" וויע.

וואלטעטע ער זיינעס הילנען דער פערהאפטעס. אייסס, אן אייגעס הייסען מאנע דריקטע דיא שוהלע דער לוסס נאר ווער, דיא שאפנקראפט דעם נייסטעס לעס נאך, אונד דיא שלעיר בעגאנגען אינגאשלוסטערן. דא רכסעטע ראבבי עקיבא לעבעלנד דיא פאגע אין דא; וויא הויט וואהל דיא פרייא, וועלכע אויף אייגמאל 600.000 קנדער נעבאָרען? — אים אויגגעבליקע וואָרען דיא שלעיר מונטער; אבער קייגער קאָגגטע דאס דאס דאס דיא שלעיר אבער אונד אונד דר אלטע אין דא; אונד הויט וואהל דיא פרייא, וועלכע אויף אייגמאל 600.000 קנדער נעבאָרען? — אים אויגגעבליקע וואָרען דיא שלעיר מונטער; אבער קייגער קאָגגטע דאס דאס דאס דיא שלעיר אבער אונד אונד דר אלטע אין דא; אונד הויט וואהל דיא שווארץ; „חכר הויט יעגע פרייא, דיא באָטטער דעס לוי, דיא נעמאהלין דעס אמרס, דיא נעבאָר אונזערן נאָסען לעקנבע משה, דער נאגע ישראל, 600.000, אויסזוהר, אונד דא שיעל נאלט, דיא דא אללע צוזאמטען.

אונד ווערעגען אן אייגעס הייסען מאנע עגגינג עס דען שלעיר נעראדע זאָ. אונד ראבבי עקיבא רכסעטע עס דיא דיא פאגע: וואָרונך קיילאגגטע אסחר דיא דיא האָגע ווערדע, אינגע 117 נאָסען לעגרער צו דער־ישען? — אלס דיא דאס מונטער נעוואָרדענגן שלעיר דאס דעטרעגל נעס צו לאָגען פערטאָטען, שאָך ראבבי עקיבא: „עס וואר דאס פערדיגנטס אונזערע נאָסען שאאמטס-מטשע שרה, וועלכעס אסחר צור הערשאפט פערזאלן. דיא נעמאהלטע דער 127 יאהרע לעבטע, זאָ וואהר אסחר לאָגגען אבער 127 לעגרער."

אין דיעזער ווייע צייגטע דער האָבבעאמטע לעגרער, דאסס ער דיא ענגלנגגע אן נייסטעפרישע אינגעראָגע.

עס פעהלטע נייסט אם וואהרענדען שטטמטן, דיא ראבבי עקיבא פאָגגטע אללאָגגען, אאָן דיעזע אבפאָגגע-לייגען לערפרטעטיקיגס אבצשטעטגן, אונד אזין אויף דיא נעפאהרטען דערזעלבען אייסטערקאם מאכטען. אייגסס שפראך פאפוס בן יהודה צו אייגס:

„וויסס דיא נייסס, ראבבי, דאס דיא דאטער בייא טא-דעשטאָפ שפאָגאָגגען ראבבן, אין דער תורה זאָ פאָ-שען? פיר־כסטס דוא דך נייסס, ערגיר־פסען אונד צום פאָ-דע נעפיהרט צו ווערדען?"

„פאפוס, (שפראך ראבבי עקיבא) אך ווייל דיר אין נאָלייכטס ערצעהלען. אייגסס נגנ אין סוכס אם אופטר אי-נעס שפאָגגס דאהין, אונד ער זאה דיא פיעס אין אייל-גער פלוגס דען שפאָגס דאגאבטטטסס. פיעס, וואהנס פעלגטס אידר? פיאאגס דער סוכס. — ווייר פליעהנן, אגס-וואָרטעטן דיא פיעס, אאָר דען מעגעסס. דיא אגס נאָ-שעפלעלן אונד אם אידרען נעטאגן אאגגען אללגן. — זאָ קאָמטס דאך, ריעף דער סוכס, צו מיר אויפס לאגד אונד בעקאָגגטס אויך דאָ אונד דיא ווילדגנס אאָר דער נאָ-שעפלעלונג דער מעגעסס. — ביזס דוא דער סוכס, פראָ-טען דיא פיעס עגשטגנס, דיך מאן אלס קלגן אונד לייסטגן פריגס? אאָר דאך דאס וואאסטר דאס עלעמענס אוויעגס לעבענגס אונד אין אאגס נור נגכס וויכטיגר, וויא אאָלל-טען ווייר אויף דעס מאָקגענגן לאגדע, וואָ ווייר נגליך שטער-בען מוסטען, רוהג אונד וכטגדדיס פגנדען? — ווענדע פאָ-פאס, דיא תורה איגס דאס עלעמענס אונזערעס לעבענגס, וויא אס דיס? דענן דיא אגס דיגן לעבען אונד דיא לעבענגס דאגגס. — וויגען ווייר אאָן אידר דאססדגן ווידרדגן, זאָ מוסטגן ווייא שטעיבגן אונד זיין נאגטן פאָס עדדאָרגן פערשטגנדגן. דיא תורה בליגטס אונזער לעבענגן אונד דיא האלטונג אונזערגס דאגגס: אין אידר אללגן פגנדגן ווייר דגיל אונד וכטגדדיגס."

* * *

ווייר דאכטגן אבגן ערצעהלדס, דאס נגליך נאכדגר אלס רוגגגס זיך אאָן אידרגס נאסטגן פרגגגסס, דיא פגרשיגאָ-רגגן דעס כר כגגגא אויסבגאר, דאגאלס מוסטגן טגיגאס רוגגס זאָ אילגן עגסאלדגרגן, דאס ער נגכס צגיג דאססדגן, אונד אגס אללגן פגנדגן אידרגן אין דגיגן אגגגן אונד דגנקגן, אאָר אגס אגדגרגן צו דגנקגן.

עגסאגס

פאָלליעטאָן.

יורא אונד ראם.

(57-סטע פאָרטזעצונג.)

עפעליך קאם פאפוס בן יהודה וועדרעגר דעם לעדר-פאָרפאנגס. אום דיא נייעסטע אייגען אבצוגעטמען. דא שפראך ראבבי עקיבא צו זיינען שלעדן: האט אונס פעללייכט דיזעזע מאגן אים פערדעכט, דאסס ווי מאן זיינען אייגען עסטען? — אונד ער וועדלעט אייגען אדרען אים צו זיי-נען אָפּרפערענג, וועהרנס דאסס דיא מיינען אינדעם אין אייגענעם פע-לאסטען? — ווייל דוא, אנטוואָרטעט ראבבי עקיבא, פע-לך קאמסט, אום דיא רייכען אייגען אבצוגעטמען, זאָ גלייכטע אך, דיא האבבטס אונס אים פערדאכט, דאסס ווי אונס זיינע אייגען אנאיגנען ווידרדן. — „אך בייסט דך, (אנטוואָרטעט פאפוס בן יהודה) האלטט דיינע אפ-פיגענע ווייער אונטער מיינע בוטטע.

אונד ראבבי עקיבא טראט זאָ, אונד פאפוס בן יהודה קאם ניכט מעהר, אום נאך דען נעריסטען אייגען צו זעהנען. דא פיעלען דיינע אָפּ אנטיגע אוגען; דא וואהרנ-נעהמטע אונד אנגענעהמבאר בייגע-ריגן. אונד ראבבי עקיבא שפראך צו זיינען שלעדן: „זעהט, מיינע קינדער, וויא דיא אייגענטומער דעם פייגענבוטטס וויינט, וואנן עס צייט איזט, דיא אייגען אבצוגעטמען. זאָ קענגט דער אללווייזע נאָטט נעגען דען צייטפונקט, וואנן עס נוט איזט פיר דען מענשען, פאן דיעזער וועלט וועגגענאמטען צו ווערדען."

ראבבי עקיבא עזערלטע עטמאס 119 יאהרען; אבער זיין אייגע וואר נוכ דונקעל נעוואהרדען; ווערדע זיינע נייעסטע. נאך נוכ דונקעלע פערפרעקטיפע אבגענאמטען. מיט אבגעשטרופעלטע קאפט אונד דעמע ווערדע-שיין